

Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024

Versie 1.07, 17 mei 2021

Status

Dit is de door het Bestuurlijk Overleg vastgestelde versie van de visie.

Deze versie is afgestemd met het GPvE versie 2.4, de Doelarchitectuur versie 3.2 en Globaal Content Raamwerk 1.1

- **Aanpassingen 2021 – Onderwerpen voor een volgende herziening**) Deze gegevensuitwisseling gaat van en naar gegevensvoorzieningen.
- Het digitaal ondersteunen van de uitvoering van de (wettelijke) processen in de beleids- en uitvoeringsketen. (Zie ook de functies en toepassingen in paragraaf 2.3). Dit gebeurt door gebruikerstoepassingen.

Digitaal beschikbaar maken van gegevens

Het DSO gaat het digitaal beschikbaar maken van omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) uit de beleids- en uitvoeringsketen ondersteunen. Met het digitaal beschikbaar maken zijn alle gebruikers, processen en proces ondersteunende systemen geholpen. Allen krijgen dan toegang tot dezelfde gegevens. Het biedt bovendien kansen voor een betere belangenafweging en snellere besluitvorming. Dit wordt mogelijk doordat er per leverancier van informatie over de fysieke leefomgeving afspraken worden gemaakt in de aansluitvoorwaarden welke informatie in het digitaal stelsel beschikbaar worden gesteld. Door de specifieke kwaliteitsafspraken in de aansluitvoorwaarden voldoen deze aan het gebruik waarvoor ze bedoeld zijn in het kader van het Digitaal Stelsel: ze zijn eenvoudig beschikbaar, bruikbaar en bestendig.

Uitzonderingen daarop:

- Omgevingsdocumenten: De inhoud hiervan wordt door het bevoegd gezag vastgesteld en komen zo beschikbaar voor de eindgebruiker. Aan de besluiten worden geen inhoudelijke kwaliteitseisen gesteld vanuit het DSO.
- Gerechtelijke uitspraken: Gegevens hierover worden door het betreffende bevoegd gezag aangeleverd aan het DSO en komen zo beschikbaar voor de eindgebruiker. Aan deze informatie kunnen geen inhoudelijke kwaliteitseisen worden gesteld.
- Gegevens uit basisregistraties en andere (kern)registraties die reeds bestaan. Deze worden (her)gebruikt met de kwaliteit voor het oorspronkelijke doel waarvoor deze zijn verzameld.

Digitaal ondersteunen van processen

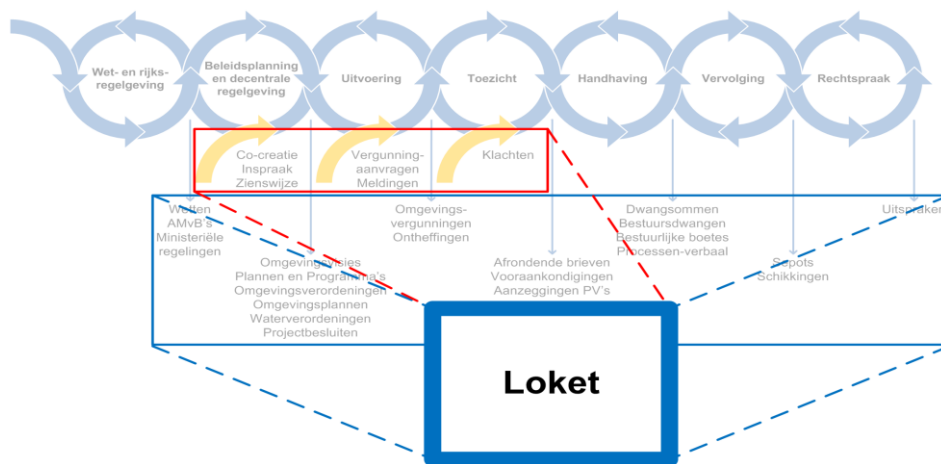
Het DSO gaat ook (beperkt) processen centraal digitaal ondersteunen (zoals het doen van een vergunningaanvraag) in gebruikerstoepassingen. De bestuursorganen zijn en blijven ieder verantwoordelijk voor het digitaal ondersteunen van de werkprocessen in de eigen organisatie. Als er hiervoor toch behoefte blijkt te zijn aan het centrale digitale ondersteuning, dan zal daar per geval bestuurlijk over besloten worden. Dit is mogelijk het geval wanneer partners in een keten moeten samenwerken om een proces uit te voeren. Decentrale processen worden in ieder geval ondersteund met de gegevens die via het DSO-LV beschikbaar zijn.

1.1 Eén toegangspunt voor eindgebruikers

Voor eindgebruikers is er in ieder geval één punt (loket) dat toegang geeft tot alle digitaal beschikbaar gemaakte omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen. Dit om te voorkomen dat eindgebruikers hiervoor nog steeds van loket naar loket moeten gaan.

Gebruikers kunnen via één loket straks een vergunningsaanvraag of melding indienen of aan een andere informatieplicht voldoen en inzicht krijgen in de regels die op een locatie gelden of beleid dat is vastgelegd in bijvoorbeeld een omgevingsvisie. Het uitgangspunt van één loket wordt verbreed voor alle onder de Omgevingswet vallende domeinen.

In de volgende afbeelding is weergegeven hoe één loket toegang geeft tot alle digitaal beschikbare gegevens (blauwe kader) en tot de digitaal ondersteunde processen (rode kader).

De digitale ondersteuning is in eerste instantie beperkt, zowel qua gegevens als qua processen. Het loket is echter zo opgezet dat het eenvoudig uitbreidbaar is.

Tussen gebruikerstoepassingen zijn 'slimme' koppelingen nodig. Dat maakt één centraal toegangspunt mogelijk dat voor een gebruiker toegang geeft tot de verschillende functies. Bijvoorbeeld een functie voor een overzicht van de regels (in omgevingsdocumenten), een functie met informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op één locatie en een indienfunctie voor de aanvraag van vergunningen.

Het blijft andere partijen vrij staan om eigen gebruikerstoepassingen en loketten te bouwen die aansluiten op de (open) koppelvlakken van het stelsel. Een voorbeeld is een gebruiker die via een gemeenteloket een vergunning aanvraagt. De gebruiker merkt niet dat dat loket componenten van het DSO aanroept. Hij of zij wordt op dezelfde wijze door vragenbomen geleid als in het centrale toegangspunt en de vergunningaanvraag wordt via het stelsel verzonden naar het bevoegd gezag. De Minister van BZK heeft de wettelijke taak om het toegangspunt in stand te houden. Het eenduidig belegde eigenaarschap voor de landelijke voorziening waarborgt dat er een minister politiek en juridisch verantwoordelijk is voor en aanspreekbaar is op de beschikbaarheid en het functioneren van een landelijke voorziening (als uitvoeringsorganisatie) die het interbestuurlijk afgesproken niveau van informatievoorziening in het belang van alle gebruikers waarborgt.

De landelijke voorziening ontsluit de (hierna omschreven) functies die de gebruiker ondersteunen bij de processen *Oriënteren, Indienen van aanvragen, meldingen en informatieplichten* en het **Vorbereiden van besluiten**.

1.2 Gebruikerstoepassingen

In de gebruikerstoepassingen staat het gebruikersperspectief centraal. De wensen en behoeften van de gebruikers zijn uitgangspunt voor de inrichting van een gebruikerstoepassing. Hierbij is van belang dat:

- De gebruikers in iedere toepassing toegang heeft tot alle relevante informatie.
- Bij de informatie helderheid bestaat over de status (kwaliteit, herkomst, betekenis) van de informatie.
- De informatie via verschillende wegen benaderbaar en doorzoekbaar is (via bijvoorbeeld adres, kaart, gebied, tekst, thema, activiteit en het werken met synoniemen), met goede koppelingen tussen kaarten en bijbehorende teksten en toelichtingen.

1.2.1 Oriënteren, doen van aanvragen om een omgevingsvergunning, doen van meldingen, het voldoen aan informatieplichten en **het voorbereiden van besluiten**

In iedere stap van de beleids- en uitvoeringsketen worden verschillende fasen doorlopen. Afhankelijk van de behoefte van de gebruikers wordt deze ondersteund met gebruikerstoepassingen.

We onderscheiden drie fasen:

Oriënteren

Een ieder kan zich oriënteren op omgevingsdocumenten en informatie over de kwaliteit van de leefomgeving die aanwezig is voor een bepaalde locatie. Gebruikers zijn hier vaak nog anoniem (het bevoegd gezag weet niet wie zich oriënteert) want de informatie is openbaar beschikbaar, maar het kan voorkomen dat een gebruiker de gegevens wil opslaan om later verder te gaan. Worden de gegevens vastgelegd in de gebruikerstoepassing dan zal de gebruiker zich moeten identificeren om later weer hergebruik te kunnen maken van de opgeslagen informatie.

Indienen

In de fase indienen wordt de gebruiker, in de rol van initiatiefnemer of belanghebbende, bij het indienen van vergunningaanvragen, meldingen of andere informatieverplichtingen ondersteund bij de verstrekking en bundeling van de informatie voor het bevoegd gezag. **Initiatiefnemers en belanghebbenden hebben de mogelijkheid hierover met het bevoegd gezag te communiceren of samen te werken.**

Het indienen moet eenvoudig kunnen met hergebruik van binnen de overheid beschikbare informatie en functionaliteit. Bestuursorganen die aan een burger of bedrijf een elektronisch bericht verzenden, moeten dat in ieder geval doen via beschikbare functionaliteit van de generieke e-overheidsbouwstenen (zoals de Berichtenbox). Daarnaast krijgen burgers en bedrijven de mogelijkheid om op geüniformeerde wijze elektronisch berichten aan de overheid te sturen. In het kader van de Omgevingswet kan een aanvraag of melding elektronisch worden ingediend. Artikel 16.1, derde lid regelt dat in sommige gevallen elektronisch indienen verplicht wordt (voor bedrijven).

Het kunnen indienen van een **zienswijze en bezwaar** vraagt nog om een nader besluit bij de doorontwikkeling van het DSO. Digitaal procederen (beroep instellen) behoort (vooralsnog) niet tot de scope van het DSO aangezien deze communicatie niet gericht is aan een bevoegd gezag, maar aan de rechterlijke macht.

Het voorbereiden van besluiten

Bevoegd gezagen bereiden besluiten (veelal omgevingsdocumenten) voor. Zowel in de planvorming als uitvoering communiceren zij hierover met een ieder, een initiatiefnemer of belanghebbenden of werken zij onderling samen. Via de gebruikerstoepassing wordt het samenwerken bij de voorbereiding van besluiten ondersteund.

1.2.2 Gebruikersfunctionaliteit

In gebruikerstoepassingen is veel functionaliteit te vinden die geboden wordt door het DSO-LV. Voor deze visie gaat het te ver om al deze basale functionaliteiten van gebruikerstoepassingen te beschrijven. Hieronder worden enkele essentiële en speciale functionaliteiten beschreven, omdat ze belangrijk zijn voor het behalen van de verbeterdoelen van de Omgevingswet middels het DSO. De functionaliteiten zijn samen met de basale functies beschikbaar in alle fasen van de beleidscyclus. Voor meer details wordt verwezen naar het Globaal Programma van Eisen en/of het beheer portfolio (inclusief uitbouw en doorontwikkeling).

1.2.2.1 Informatie op maat

'Informatie op maat' levert informatie uit omgevingsdocumenten (individuele besluiten en in geconsolideerde vorm) en over de kwaliteit van de leefomgeving. De functie biedt inzicht in de mogelijkheden en de staat of kwaliteit van de fysieke leefomgeving op een locatie: "Wat mag hier?".

De informatie wordt zo overzichtelijk en begrijpelijk mogelijk aan de diverse doelgroepen gepresenteerd. Dat kan algemene informatie of 'ruwe' data zijn, maar ook informatie op maat. 'Informatie op maat' wordt zo genoemd als een doelgroep op een gebruiksvriendelijke en efficiënte manier precies die informatie krijgt die nodig is, op het juiste moment en in de juiste vorm.

Informatie kan op verschillende niveaus van gebruiksvriendelijkheid worden ontsloten. Naast het überhaupt beschikbaar hebben van alle informatie in één geconsolideerde regeling (omgevingsdocument per bevoegd gezag) met een enkele, eenduidige, set juridische regels, is een belangrijk niveau het ontsluiten van regels voor burgers en bedrijven op basis van locatie en activiteit. Hieraan gerelateerd is het ontsluiten via vragenbomen. Daarnaast zijn in de toekomst nog meer gebruiksvriendelijke 'op maat' ontsluitingen van regels denkbaar.

De gebruikerstoepassing wordt eenvoudig vormgegeven en richt zich op het tonen van de beschikbare informatie. Geavanceerde functionaliteit, bijvoorbeeld voor ruimtelijke analyses, kan door een ieder (bijv. marktpartijen) worden ontwikkeld. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de gegevens die via het digitaal stelsel (open) beschikbaar zijn.

1.2.2.2 Regelhulp

Voor eindgebruikers van de fysieke leefomgeving zijn regels over activiteiten opgenomen in de juridische regels (omgevingsdocumenten) van alle bevoegd gezagen. In die regels kan een vergunningsplicht of meldingsplicht zijn ingesteld voor een activiteit of maatregelen bij het uitvoeren daarvan. Doel van de regelhulp is de gebruiker in zo min mogelijk vragen leiden tot een conclusie of er een vergunning- of meldingsplicht geldt. Indien een vergunning- of meldingsplicht geldt, dan helpt de Regelhulp tevens bij het bepalen van de indieningvereisten.

Voor een eindgebruiker is het van belang om snel te kunnen achterhalen of dit het geval is of en hoe hij zijn activiteiten mag uitvoeren. Er zijn mogelijkheden om complexe juridische regels te vertalen naar (bijvoorbeeld via vragenbomen) begrijpelijke vragen, zodat informatie intelligent (op maat) wordt ontsloten voor gebruikers. De regels voor activiteiten kunnen daarmee makkelijker worden toegepast. Niet voor alle regels is het altijd mogelijk om deze op een eenvoudige manier te vertalen voor eindgebruikers. Soms zitten er in regels voorwaarden waarvoor interpretatie noodzakelijk is of laten regels afwegingsruimte. Regelhulp is een dienst en levert geen rechtszekere conclusie op, om deze reden is zijn toepasbare regels voorzien van een disclaimer.

In paragraaf 3.6 is apart beschreven hoe bevoegd gezagen het benodigde regelbeheer proces voor toepasbare regels kunnen inrichten en hoe het DSO dit ondersteunt.

1.2.2.3 Onderzoekshulp

Het doel van de onderzoekshulp is om de gebruiker aan het begin van het proces zo snel en goed mogelijk, zonder uitgebreide onderzoekslasten, te informeren of een initiatief kansrijk is of niet. Om dit te bewerkstelligen biedt de onderzoekshulp vuistregels en tools. Dit zijn gebruiksvriendelijke instrumenten die snel aan kunnen geven of een plan of initiatief ergens wel of niet mogelijk is. Ook geeft de onderzoekshulp aan of voor het indienen van een aanvraag of melding nader onderzoek nodig is. Daarnaast helpt de onderzoekshulp bevoegd gezagen in het planvormingsproces. De onderzoekshulp kan daarbij doorverwijzen en gekoppeld worden aan toetsingsinstrumenten die beschikbaar zijn via de informatiehuizen. Wanneer er geen standaard toetsingsinstrumenten beschikbaar zijn, worden waar mogelijk herbruikbare onderzoeksrapporten aangeboden.

De onderzoekshulp is de verbindende functie tussen:

1. Wat de regels verplichten en mogelijk maken (informatie op maat en regelhulp);
1. Wat de initiatiefnemer of andere gebruiker wil toetsen of aanvragen (locatie en activiteit);
2. Wat de informatie over de fysieke leefomgeving aan antwoorden kan geven (toetsingsinstrumenten, rekenmodellen, gegevensverzamelingen).

Beoogd wordt het voorkomen van:

- Onnodige vergunningaanvragen of meldingen;
- Onnodig uitgebreid onderzoek voor een aanvraag of een melding;
- Onnodig onderzoek voor het maken van een plan of het opstellen van een verordening.

Eenieder kan de onderzoekshulp gebruiken. De onderzoekshulp kan worden benaderd via de gebruikerstoepassingen, maar ook afzonderlijk.

Onderzoeksrapporten

Niet altijd zijn er via de onderzoekshulp eenvoudige en gebruikersvriendelijke instrumenten beschikbaar. In dat geval moet teruggevallen kunnen worden op eerder uitgevoerde onderzoeken. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld onderzoeken, die door een andere initiatiefnemer zijn bijgevoegd bij een aanvraag of melding, hergebruikt worden in de onderzoekshulp. Daarvoor moet relevante metadata worden vastgelegd in een centrale index, zodat deze onderzoeken beschikbaar komen. Indien de rapporten niet open toegankelijk zijn doordat er bijv. rechten op rusten, wordt de gebruiker geïnformeerd dat een onderzoek is uitgevoerd en waar en hoe het rapport eventueel te verkrijgen is.

1.2.2.4 Samenwerkingsfunctionaliteit

De Omgevingswet stelt hoge(re) eisen aan de processen bij bevoegd gezagen. De samenwerkingsfunctionaliteit voor bevoegd gezagen onderling en voor bevoegd gezagen met initiatiefnemers en hun adviseurs en belanghebbenden is belangrijk om snellere doorlooptijden en een grotere acceptatie van besluiten te bereiken. Goede samenwerking in de keten is dan noodzakelijk waarbij alle partijen weten aan welke zaak zij werken en welke gewenste wijzigingen van omgevingsdocumenten en nieuwe gegevens over de fysieke leefomgeving er beschikbaar zijn.

Voor de afhandeling van vergunningaanvragen werken organisaties samen aan het betreffende werkdoosier (bijvoorbeeld bij advies- of instemmingsrecht van een ander bevoegd gezag). Overheden kunnen 'achter de schermen' samenwerken via een specifieke 'overheids' gebruikerstoepassing (indien centraal aanwezig) of via eigen applicaties die via het centrale stelselknooppunt gekoppeld zijn met de centrale gegevensverzamelingen (in dit geval de gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen dat de gegevens en bescheiden bij een aanvraag bevat).

Samenwerking is nodig bij alle processen in de keten. Zowel voor planvorming, vergunningverlening als **toezicht en handhaving** wordt door gebruikers samengewerkt. Het aanbieden van ketenbrede samenwerkingsfunctionaliteit zorgt ervoor dat de betrokken partijen met een minimum aan administratieve lasten hun rol kunnen pakken en dat de keten efficiënter en als één als geheel functioneert. Hiervoor zijn goede en breed geaccepteerde gegevensstandaarden nodig.

1.3 Gegevensvoorzieningen

Binnen het DSO-LV worden bepaalde gegevens van het informatiegebied van de Omgevingswet opgeslagen. Dit is noodzakelijk omdat de gegevens in de landelijke voorziening gecreëerd, verwerkt, gecombineerd en/of verrijkt worden. Anderzijds kan het noodzakelijk zijn om gegevens centraal

beschikbaar te hebben vanwege performance redenen om aan de verwachtingen en eisen van de gebruikers te voldoen. Hiervoor zijn er binnen het DSO-LV gegevensvoorzieningen. We kennen onder deze noemer Ozon, het de Registratie Toepasbare Regels, de Overbruggingsfunctie (Informatiehuis Ruimte) en de Stelselcatalogus.

Tot slot zijn er buiten het stelsel ook gegevensverzamelingen (o.a. basisregistraties) die relevant zijn voor het domein van de fysieke leefomgeving.

Voor gegevens binnen de gegevensvoorzieningen van het DSO-LV maar in feite ook voor de aanleverende voorzieningen, is een aantal algemene uitgangspunten van belang. Het gaat om het beschikbaar hebben van duurzaam toegankelijke data (van gegevens die alleen of primair in gegevensvoorzieningen binnen het DSO-LV zijn opgeslagen) en de mogelijkheid om in de toekomst met **dynamische en driedimensionale omgevingsinformatie** om te gaan (aangezien de werkelijkheid van de fysieke leefomgeving ook dynamisch is en meerdere dimensies heeft).

De belangrijkste gegevensvoorzieningen die het DSO gebruikt (1) en die binnen het DSO beheer vallen (2 t/m 7) zijn:

1. Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen
2. Ozon (O3, Objectgeoriënteerde Ontsluiting Omgevingsdocumenten)
3. Overbruggingsfunctie van het Informatiehuis Ruimte
4. De registratie toepasbare regels (RTR)
5. De gegevensvoorziening aanvragen, meldingen, en informatieplichten
6. Berichtenarchief en auditlog
7. Informatie over de fysieke leefomgeving uit verschillende gegevensverzamelingen bij bronhouders.

1.3.1 Algemene uitgangspunten gegevensvoorzieningen

1.3.1.1 De archiefplicht: duurzame toegankelijkheid van gegevens en informatie

De gegevensvoorzieningen zullen ervoor moeten zorgen dat gegevens die via het stelsel ontsloten zijn (geweest) beschikbaar blijven voor later gebruik. Gegevens hebben een bepaalde juridische status en/of spelen een rol in procedures en afwegingen om tot besluiten te komen. Het is wenselijk om te allen tijde te garanderen dat dit soort gegevens op een later moment op dezelfde manier beschikbaar zijn.

Overal bij de gegevensvoorzieningen binnen het DSO-LV en bij bevoegd gezagen zal op basis van de Archiefwet 1995 informatie duurzaam toegankelijk gemaakt moeten worden. Alle overheidsorganen hebben deze zorgplicht voor het archief. Dit geldt dus ook voor gegevens die gerelateerd zijn aan de uitvoering van de Omgevingswet. Het gaat hierbij niet alleen om de Omgevingsdocumenten en aanvragen, meldingen en informatieplichten zelf, maar ook om de wijze waarop deze bij de bevoegd gezagen tot stand komen of behandeld worden (al dan niet in overleg met initiatiefnemers, belanghebbenden en andere bevoegd gezagen).

Archivering in deze steeds complexer wordende ketens vraagt bijzondere aandacht. Samen met het Nationaal Archief is gekeken naar welke gegevens in het DSO vallen onder de zorgplicht voor het archief. Vervolgens zijn er (en waar nodig gebeurt dat opnieuw) in samenwerking met het Nationaal Archief en de verschillende overheidslagen zogenaamde DUTO-scans uitgevoerd. DUTO is een lijst met kwaliteitseisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. In een DUTO-scan wordt op basis van kwaliteitseisen bepaald welke informatie, op welke manier en hoelang toegankelijk moet blijven. De uitkomsten van een DUTO-scan zijn, voor zover relevant, basis voor het DSO in het algemeen en voor de landelijke voorziening in het bijzonder. De uitkomsten zijn

opgenomen in het Globaal Content Raamwerk en verwerkt in het DSO-LV. Iedere overheid dient daarnaast zijn eigen maatregelen in de eigen organisatie te implementeren.

Specifieke aandachtspunten bij het duurzaam toegankelijk maken van digitale informatie zijn:

1. Het bepalen van de verantwoordelijkheid voor de duurzame toegankelijkheid van informatie in de samenwerkingsruimtes, en gegevensvoorzieningen in het DSO;
2. Het juridisch kader voor de archiefplicht bij mandateringen en overdracht van taken;
3. Het bepalen van risico's die ontstaan als informatie niet of beperkt toegankelijk is;
4. Het behoud van authenticiteit bij versiebeheer, vooral wanneer meer versies van één informatieobject in verschillende omgevingen worden bewaard, bijvoorbeeld het origineel bij een zorgdrager en een afschrift in een register of gegevensvoorziening.
5. Het voorkomen dat hetzelfde object op meerdere plaatsen of nergens wordt gearchiveerd. Indien er afspraken gemaakt worden in de keten, kan in sommige gevallen een verwijzing naar een authentieke versie volstaan.

1.3.1.2 Locatiegerichte en dynamische en 3D omgevingsinformatie

De uitvoering van de Omgevingswet dient optimaal te worden ondersteund met locatiegerichte (virtuele en fysieke ruimtelijke objecten), dynamische en driedimensionale informatie. Hiermee wordt de werkelijkheid beter benaderd en gepresenteerd, wat de betrouwbaarheid ten goede komt.

3D informatie en daarop aansluitende rekenmodellen dragen op verschillende manieren bij aan de dienstverlening. Het leidt tot lagere onderzoekskosten en ook de monitoring van reeds gerealiseerde ambities wordt met locatiegerichte, dynamische en 3D omgevingsinformatie efficiënter. Er ontstaat direct inzicht in de gebruikruimte. Besluiten worden beter onderbouwd en de presentatie van plannen is veel inzichtelijker en herkenbaarder.

Alle gegevens in gegevensvoorzieningen moeten objectgericht zijn en indien mogelijk gerelateerd zijn aan objecten uit de basisregistraties. Met 3D omgevingsinformatie moet rekening worden gehouden bij de uitwerking van de gegevensvoorzieningen zodat op termijn de mogelijkheden hiervoor benut kunnen worden.

Bij verdere ontwikkeling van het DSO moet rekening gehouden worden met dynamische ruimtelijke modellen. De volgende punten zijn van belang:

1. Het vaststellen van standaarden voor de gegevensvoorzieningen, die daarmee de dynamisch en 3D ruimtelijke modellen kunnen voeden;
2. Het rekening houden met 3D bij reken- en meetvoorschriften;
3. Uniformering van dynamische ruimtelijke modellen die dienen voor het uitvoerbaar maken van een eerste toets aan aspecten uit het omgevingsplan.

1.3.2 Landelijke voorziening Bekendmaken en Beschikbaar Stellen en geconsolideerde besluiten

Binnen het DSO als stelsel wordt gebruik gemaakt van de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB). De LVBB ontsluit (wijzigings)besluiten en regelingen met een grondslag in de Omgevingswet in tekstvorm en via de kaart. Deze besluiten en regelingen worden vervolgens ook in een geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld via het DSO-LV. Deze worden objectgericht ontsloten door Ozon en getoond in de Viewer Regel en Kaart. De eindgebruiker kan zo zien welk beleid en welke regels op een locatie gelden en welk besluit hieraan ten grondslag heeft gelegen.

In de DSO-LV worden alle omgevingsdocumenten opgenomen. In de Omgevingswet zijn de belangrijkste instrumenten aangemerkt als omgevingsdocument. Bij ministeriele regeling onder de Wet Elektronische Publicaties zijn de standaarden voor de omgevingsdocumenten waaronder de ontwerpbesluiten geborgd. Aanvullende instrumenten, die duidelijk meerwaarde hebben voor de

gebruiker en waarbij ontsluiting technisch haalbaar wordt geacht, kunnen in de toekomst worden aangemerkt (zie de lijst in het Globaal Programma van Eisen en de bestuurlijke agenda uitbouw).

Bij inwerkingtreding van de wet kennen we de AMVB/MR, Omgevingsverordening, Omgevingsplan, Waterschapsverordening, Programma, Projectbesluit, Voorbereidingsbesluit, Instructie, Reactieve Interventie, Natura 2000 en de Kennisgeving van de Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (beter bekend als de Afwijkvergunning) en waar aan de orde de ontwerpvarianten¹ hiervan.

Wettelijke eisen aan omgevingsdocumenten

Om breed en specifiek (her)gebruik van de omgevingsdocumenten mogelijk te maken, moeten er standaarden voor omgevingsdocumenten beschikbaar komen. Dit zijn zowel technische als inhoudelijke standaarden. Deze standaarden moeten eenvoudig uitgebreid kunnen worden om ook nieuw aan te wijzen omgevingswetbesluiten (voor bijv. de omgevingsvergunning) op te nemen. De verplichte toepassing van bijv. de standaard voor Overheidspublicaties (STOP) met de daarbij behorende Toepassingsprofielen (TPOD) is vastgelegd in de regeling onder de Wet Elektronische publicaties.

Het verwerken van wijzigingsbesluiten in de landelijke voorziening

Een bevoegd gezag heeft één omgevingsvisie en één omgevingsverordening, één waterschapsverordening of één omgevingsplan voor haar hele grondgebied. Dit betekent in de praktijk dat er veelvuldig wijzigingsbesluiten zullen worden genomen (op dat ene kerninstrument, de eerder ingestelde regeling).

Wijzigingen kunnen betrekking hebben op bijvoorbeeld het type regels dat wordt gesteld, werkingsgebieden en waarden. Ook wijzigingsbesluiten worden gestandaardiseerd en elektronisch aangeleverd aan een centraal aanleverpunt. Dit centrale aanleverpunt zorgt voor validatie, bekendmaking, publicatie, consolidatie en beschikbaarstelling via tekst en kaart aan de eindgebruiker en het DSO-LV. De geconsolideerde versie wordt daarnaast beschikbaar gesteld zodat de eindgebruiker alle regels in samenhang kan bekijken.

De centrale verwerking heeft als voordeel dat de wijzigingen zeer snel zichtbaar zullen zijn voor de eindgebruiker. Formeel kunnen er geen rechten worden ontleend aan de centrale (geconsolideerde) versie in het DSO-LV. Dat kan alleen aan de conform Awb vastgestelde en bekendgemaakte wijzigingsbesluiten. De LVBB borgt echter een gestandaardiseerde en zo veel mogelijk automatische verwerking, zodat er in de praktijk geen verschil bestaat tussen de vastgestelde versies van de wijzigingsbesluiten en de geconsolideerde versie daarvan, die via het DSO-LV getoond wordt.

Voor bevoegd gezagen en belanghebbenden is het van belang om ook al inzicht te hebben in **concept**, ontwerp en vastgestelde (maar nog niet in werking getreden) besluiten om hiermee een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van de (potentiële) wijziging). De LVBB zal naast vastgestelde besluiten ook besluiten met de status ontwerp verwerken.

Samenwerking in de voorbereidingsfase (conceptfase) van besluiten moet gefaciliteerd worden door middel van een centrale samenwerkingsomgeving waarin bevoegd gezagen hun wijzigingsbesluiten kunnen testen, valideren en in samenhang met andere besluiten kunnen beschouwen.

Meervoudig bronhouderschap van een omgevingsplan

Voor het Omgevingsplan geldt een bijzondere situatie. De gemeente is niet het enige bevoegd gezag dat wijzigingsbesluiten voor het Omgevingsplan kan nemen. Dit wordt meervoudig bronhouderschap

¹ Als in Ontwerpbesluit. NB: een ontwerp is een formeel besluit, het gaat hier niet over concepten.

genoemd. Projectbesluiten van Rijk, provincies en waterschappen en gerechtelijke uitspraken kunnen het omgevingsplan direct wijzigen. Ook kan de provincie besluiten om een onderdeel van een omgevingsplan te wijzigen door middel van een Reactieve Interventie.

De wet maakt het mogelijk dat wijzigingsbesluiten van andere bevoegd gezagen bij inwerkingtreding direct en automatisch geconsolideerd (verwerkt) worden in het centrale omgevingsplan. Indien een beroepsperiode geldt wordt dit vermeld en moet uiterlijk na afloop van de beroepsperiode (weer) direct en automatisch geconsolideerd worden.

Regelgeving, techniek, proces en organisatie in de voorbereidingsfase moeten zo zijn afgestemd en ingericht dat integraliteit en integriteit van het omgevingsplan gewaarborgd is².

Volledig beeld van omgevingsdocumenten in de overgangsfase

Vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen alle bestemmingsplannen bij wet onderdeel uitmaken van het tijdelijke deel van het omgevingsplan per gemeente. In de huidige landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl worden de Wro-instrumenten van Rijk, provincies en gemeenten (o.a. AMvB's, provinciale verordeningen en de bestemmingsplannen) op grond van de Wro opgeslagen, ontsloten en toegankelijk gemaakt voor een ieder. Ook zijn er ruimtelijke plannen beschikbaar die in voorbereiding zijn. Andere landelijke en lokale regels worden ontsloten via resp. Wetten.nl en de CVDR.

Voor het in werking treden van de Omgevingswet zijn bestemmingsplannen (en structuurvisies, provinciale verordeningen enz) digitaal vastgesteld onder de Wro met RO-standaarden (IMRO). Bestemmingsplannen die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet geldig zijn maken vanaf dat moment onderdeel uit van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan. Het overgangsrecht (onderdeel van de Invoeringswet) bepaalt onder welke voorwaarden de oude bestemmingsplannen nog gewijzigd kunnen worden. Daarnaast wordt de centrale regelgeving die overgaat naar de decentrale bevoegde gezagen via de 'Bruidsschat' omgezet in een nieuw omgevingsplan en waterschapsverordening. Wijzigingen na inwerkingtreding zullen plaatsvinden op basis van 'nieuwe' standaarden. Zolang niet het geheel van bestemmingsplannen is vervangen door een 'niet-tijdelijk' omgevingsplan zal het noodzakelijk blijven om de registratie achter de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl van de Wro beschikbaar te houden. Deze wordt om die reden ontsloten binnen het DSO als 'Overbruggingsfunctie Informatiehuis Ruimte'. Deze situatie zal vermoedelijk nog tot 2029 van toepassing zijn. De DSO-LV gebruikerstoepassing voor het oriënteren zal tijdens deze langdurige periode de 'oude' en nieuwe regels zo eenvoudig en inzichtelijk mogelijk gezamenlijk tonen aan de eindgebruiker zodat deze het totaalbeeld houdt van de geldende regels. Een beperking is dat plannen in de Overbruggingsfunctie niet geannoteerd kunnen worden en daarom bijvoorbeeld niet aan vragenbomen gekoppeld kunnen worden. De mate waarin informatie uit oude plannen 'slim' ontsloten kan worden (thema's aan en uitzetten e.d.) hangt af van onder meer de gebruikte IMRO-versie.

1.3.3 Gegevensvoorziening toepasbare regels

Om de juridisch geldende regels inzichtelijk aan te bieden in een gebruikstoepassing van het DSO is het noodzakelijk dat deze vertaald worden naar toepasbare regels. De toepasbare regels worden daartoe centraal ontsloten in een gegevensvoorziening. Toepasbare regels hoeven geen 1-op-1 vertaling te zijn van de juridische regels. Uit deze gegevensvoorziening kunnen de vragenbomen

² Hiertoe zullen werkafspraken tussen bevoegd gezagen worden gemaakt

getoond worden in de gebruikerstoepassingen checken en aanvragen / melden of op andere manier via de stelselinfrastructuur worden ontsloten.

Het is belangrijk om de toepasbare regels centraal beschikbaar te hebben. Net als de regels kunnen de toepasbare regels van diverse bevoegd gezagen afkomstig zijn en gezamenlijk bepalen welke indieningsvereisten er zijn voor een vergunning of melding. Voor het achterhalen van de vergunning- of meldingsplicht maakt dit voor een gebruiker niet uit. Onderliggende decentrale regelgeving kan aanvullend zijn, of in de plaats treden of afwijkend zijn ten opzichte van bovenliggende regelgeving. Centrale opslag in een gegevensvoorziening is daarmee noodzakelijk om de vragenbomen van verschillende bevoegd gezagen te kunnen integreren.

1.3.4 Gegevensvoorziening ingediende omgevingsvergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten

De via het loket ingediende omgevingsvergunningaanvragen, informatieplichten en meldingen worden binnen het DSO tijdelijk (overeenkomstig de in de Algemene wet bestuursrecht gestelde termijnen) opgeslagen in de gegevensvoorziening omgevingsvergunningaanvragen en meldingen en beschikbaar gesteld aan het bevoegd gezag en andere organen die betrokken zijn bij de behandeling van de aanvraag of bij de melding of bij het adviseren over een aanvraag. Het bevoegd gezag draagt zorg voor het verwijderen van de in de voorziening opgenomen gegevens en bescheiden zodra dit mogelijk is.

1.3.5 Berichtenarchief en auditlog

Bij geschillen is het noodzakelijk om aan te tonen. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn tijdens een rechtszaak. Om deze reden wordt er in het DSO-LV een auditlog en berichtenarchief bijgehouden waarin deze gegevens worden bijgehouden. Deze gegevens zijn potentieel privacygevoelig en om die reden zullen alleen specifieke personen toegang krijgen tot dit auditlog waarbij feitelijke toegang tot de niet geanonimiseerde of geaggregeerde informatie alleen plaatsheeft na uitdrukkelijke opdracht. Dit dient apart geregeld en van toezicht voorzien te worden.

1.3.6 Informatie over de fysieke leefomgeving

Juridische borging

Informatie over de fysieke leefomgeving wordt gebruikt om de kwaliteit van de leefomgeving inzichtelijk te maken en daarbij de gebruiker te ondersteunen. De informatie over de fysieke leefomgeving kan onder andere bestaan uit toetsinstrumenten, gegevensverzamelingen of uit gestandaardiseerde rekenmodellen en kunnen in de gebruikerstoepassingen worden aangeroepen.

Bij AMvB kunnen specifieke informatieproducten aangewezen worden inclusief de organisatie die verantwoordelijk is voor de verstrekking van deze informatie.

Daarnaast is het mogelijk om door vraagsturing en onder voorwaarden overige informatie via het DSO-LV beschikbaar te stellen aan de gebruiker. Er wordt geborgd dat informatie goed aansluit op de vraag. Een voorbeeld hiervan zijn gegevens die in het kader van een andere wettelijke taak worden verzameld waarvan wordt aangegeven dat deze een waardevolle bijdrage leveren aan de Omgevingswetprocessen. Ook hier is expliciete, gefaseerde besluitvorming noodzakelijk (zie ook paragraaf 2.3).

Voorwaarde voor het aansluiten op het DSO-LV is dat afspraken over levering en kwaliteitseisen³ worden overeengekomen en gedocumenteerd. De leverancier van dergelijke informatie organiseert het proces van aanleveren en kwaliteitsborging (conform de aansluitvoorwaarden) door de bronhouders van de verstrekte informatie. Alle informatie moet voldoen aan de stelselstandaarden en komen beschikbaar als open data of bieden open koppelvlakken.

Informatie wordt gefaseerd aangesloten op het DSO-LV. Daarbij wordt steeds een business case gedaan om te bepalen welke informatie op welk moment beschikbaar moet komen. Hierbij kan gedacht worden aan bv Natuur en Externe veiligheid.

Leveranciers van informatie

De informatie zoals hierboven bedoeld wordt door een palet aan organisaties verstrekt. Deze leveranciers van informatie zullen binnen het geschetste kader zelf invulling geven aan de interne governance van hun werkprocessen en samenwerking met ketenpartners. In de aansluitvoorwaarden tussen de stelselverantwoordelijke en de verstrekker van de informatie kunnen specifieke zaken worden geregeld, maar ook generieke principes zoals voor het beschrijven en beschikbaar stellen van de informatie.

De leverancier heeft kwaliteitsmanagementprocessen ingericht die leiden tot een continue verbetering van de kwaliteit van de geleverde informatie en de daaraan ten grondslag liggende brongegevens en toetsingsinstrumenten.

1.3.7 Generieke gegevensverzamelingen

Naast de basisregistraties zijn er mogelijk binnen het stelsel generieke gegevensverzamelingen. Dat zijn gegevensverzamelingen die ten grondslag liggen aan meerdere informatieproducten maar geen basisregistratie gegevens zijn en waar het generiek beschikbaar stellen van deze gegevens leidt tot efficiëntie. Doordat bronhouders maar eenmalig hoeven aan te leveren kunnen ook de verwerkingsslagen eenmalig plaats vinden. Door gebruik te maken van generieke registraties zal de kwaliteit van de informatie door eenduidigheid in definities verbeteren.

Bij AMvB wordt voor elke te bouwen generieke gegevensverzameling een bestuursorgaan of rechtspersoon aangewezen die als taak krijgt het beheer van een specifieke gegevensverzameling. De minister kan nadere regels stellen, zoals over de termijn gedurende welke de verzamelingen beschikbaar moeten zijn. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de beheerder worden geregeld in de regelgeving

1.4 Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling

De stelselinfrastructuur is de infrastructuur die de gegevens en informatie uit bronnen, de LVBB en andere gegevensvoorzieningen, basisregistraties etc. ontsluit voor de gebruikerstoepassingen en via machine-machine koppelvlakken voor alle gebruikers.

1.4.1 De Stelselcatalogus

De Stelselcatalogus van het DSO is een infrastructurele gegevensvoorziening. Dankzij een stelselcatalogus kan een gebruiker relevante begrippen en informatie vinden, ook zonder de exacte termen te kennen. Zowel een (geo-)specialist als een leek (burger, bedrijf en overheid) moeten via

³ Uitzondering hierop zijn gerechtelijke uitspraken en gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties

zoekfunctionaliteit in staat zijn om snel relevante functionaliteiten en gegevens en bijbehorende metadata te achterhalen.

De stelselcatalogus moet zoveel mogelijk aansluiten op bestaande catalogi. Zo zijn er metadatacatalogi voor datasets (waaronder basisregistraties) en services, zoals het nationaal georegister; open data registers, zoals het open data portaal op overheid.nl; registers op websites van individuele organisaties, zoals het KNMI en Rijkswaterstaat; services registers, zoals het Digikoppeling service register; registers voor semantische standaarden, zoals codelijsten, vocabulaires en ontologieën. Het gebruik van catalogi beperkt de beheerlast bij bronhouders. Het uitgangspunt is dat zij één keer hun informatie vastleggen in een catalogus.

Door duidelijk vast te leggen hoe begrippen zich tot elkaar verhouden, wordt het mogelijk gegevens te koppelen. Bovendien is er voor burgers en bedrijven herkenbaar welke gegevens zij krijgen.

Afspraken tussen alle gebruikers over het op elkaar afstemmen van gegevens is daarom noodzakelijk. Dit begint bij afspraken over de betekenis van begrippen (semantiek). Door de informatiemodellen voor omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) aan elkaar te linken worden de verschillen inzichtelijk, kunnen dubbelingen eruit worden gehaald en worden relaties tussen gerelateerde gegevens duidelijk en vindbaar.

Er worden verschillende technieken gebruikt om gegevens vindbaar te maken. Denk hierbij aan het vastleggen van synoniemen, het onderling linken van begrippen en het onderling relateren van informatie in de gegevenscatalogi.

1.4.2 Stelselknooppunt DSO-LV

Het Stelselknooppunt DSO is een infrastructurele voorziening die het DSO in staat stelt om gegevens gecontroleerd en rechtsgeldig te kunnen routeren en uitwisselen. De infrastructuur van het digitaal stelsel kent hiervoor alleen machine-machine interfaces.

Het gaat in ieder geval om de volgende ontsluitingen/koppelvlakken:

- Gegevens die rechtsgevolgen kunnen hebben⁴ ontsluiten naar DSO-gebruikerstoepassingen.
- Gegevens die rechtsgevolgen kunnen hebben ontsluiten voor voorzieningen (backoffice) van het bevoegd gezag.
- Gegevens die rechtsgevolgen kunnen hebben beschikbaar stellen via een open koppelvlak (voor een ieder).

Het stelselknooppunt DSO biedt de volgende functionaliteit:

- Routing.
- Authenticatie en Autorisatie.
- Machtigen
- Monitoring.
- Audittrail.

Naast het stelselknooppunt kunnen gegevens zonder rechtsgevolgen rechtstreeks worden uitgewisseld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het tonen van de basisregistraties bij het oriënteren.

Het stelsel kan gegevens uitwisselen mits gewerkt wordt conform standaarden. Deze standaarden zijn randvoorwaardelijk voor het uitwisselen van gegevens.

⁴ Het betreft hier bijvoorbeeld gegevens die gebruikt worden om een aanvraag mee te doen

Beschikbaarheid van gegevens via een knooppunt betekent ook dat gegevens en informatie zodanig zijn ontsloten, dat gebruikers en systemen goed met deze informatie uit de voeten kunnen. Sommige applicatiebouwers kunnen gebruikers alleen goed ondersteunen als ze ook toegang hebben tot de achterliggende gegevens. Hier komen services voor beschikbaar.

1.5 Aansluiting bevoegd gezagen

Bevoegde gezagen dienen zelf te zorgen dat ze aangesloten zijn (worden) op het DSO-LV. Hiervoor dienen ze de standaarden en koppelvlakken van het DSO-LV te gebruiken. De uitvoering van de processen in de eigen organisatie richten bevoegd gezagen zelf in.

Om een goede aansluiting (tijdig, efficiënt en effectief) van bevoegd gezagen op het DSO mogelijk te maken kan het zinvol zijn als (een aantal) bevoegde gezagen gezamenlijk zorgdragen voor deze aansluiting of de ondersteuning daarvan. Een dergelijke aansluitvoorziening of serviceorganisatie gedragen door meerdere bevoegde gezagen, al dan niet betrokken via een softwareleverancier kan daaraan bijdragen. Zo'n voorziening of organisatie maakt het voor die bevoegd gezagen makkelijker om aan te sluiten en het kan bevoegd gezagen op verschillende manieren ontzorgen. Zij hebben de potentie om voor bevoegd gezagen de complexiteit op technisch, functioneel en organisatorisch vlak te reduceren.

1.6 Regelbeheer

Juridische regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in omgevingsdocumenten. Via de gebruikerstoepassing Oriënteren kan een ieder kennisnemen van deze juridische regels in omgevingsdocumenten. Om deze regels 'op maat' te presenteren kan gebruik worden gemaakt van vragenbomen om te bepalen of er een vergunning of meldingsplicht is voor een activiteit. Om dit mogelijk te maken moeten de juridische regels vertaald worden naar toepasbare regels, bijvoorbeeld in de vorm van vragenbomen. Het maken van toepasbare regels heet regelbeheer. Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk en bruikbaar maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers.

Om regels meer te laten zijn dan alleen juridische tekst is het noodzakelijk om bij bevoegd gezagen een proces in te richten dat uitgebreider is dan het sec in juridisch zin vastleggen van regels. Bevoegde gezagen nemen besluiten waarmee ze regels voor activiteiten vastleggen om daarmee de kwaliteit van de leefomgeving te regelen (omgevingswetsdocumenten met daarin vergunning-, informatie- en meldingsplichten). Regelbeheer is daarmee nauw verbonden met het proces van het tot stand komen van juridische regels in omgevingsdocumenten. Regelbeheer voor het bevoegd gezag gaat van het 'slim' opstellen van regels tot en met het intelligent (op maat) ontsluiten richting eindgebruikers op basis van de profielen zoals beschreven in hoofdstuk 3. Regelbeheer bevat die functionaliteiten die nodig zijn om dit mogelijk te maken.

Regelbeheer kent drie stadia, waarbij activiteiten horen die al dan niet binnen het DSO worden ondersteund:

Stadium	Activiteiten
Opstellen	Het opstellen van juridische teksten in omgevingsdocumenten. Dit is geen functie binnen het DSO-LV. Wel wordt daarbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt van geüniformeerde begrippen uit de Stelselcatalogus van het DSO-LV en anders worden nieuwe begrippen toegevoegd aan de stelselcatalogus. De juridische teksten worden bekendgemaakt en

Stadium	Activiteiten
	beschikbaar gesteld door de LVBB en vanuit daar in geconsolideerde vorm verrijkt ontsloten door het DSO-LV middels de voorziening OZON.
Toepasbaar maken	De juridische regels hebben in de toepasbare regels een tegenhanger die eenvoudig te gebruiken is bij het doen van melding-, informatie of vergunningplichten. Het heeft de voorkeur dat al tijdens het opstellen van juridische teksten die worden vastgelegd in omgevingsdocumenten rekening wordt gehouden met de latere toepasbaarheid van de regels voor eindgebruikers. Dit kan door regels te analyseren en te vertalen in mechanismen die voor gebruikers te begrijpen zijn (bijv. een vragenboom). Dit proces vindt plaats buiten het DSO-LV. Bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet zal een deel van de toepasbare regels landelijk worden aangeboden ('de gedecentraliseerde Bruidsschat').
Ontsluiten	Op het moment dat regels in werking treden moeten de bijbehorende toepasbare regels (vragenbomen) ook aangeboden worden binnen het DSO-LV en zijn gebruikerstoepassingen. Daarvoor moeten bevoegd gezagen zorgen. Tussen toepasbare regels en het oorspronkelijke besluit (de juridische teksten in het omgevingsdocument) is een koppeling aanwezig zodat de juridische regels waarop de toepasbare regels gebaseerd zijn ook raadpleegbaar zijn.

Het resultaat van regelbeheer, betere toepasbare regels, is alleen noodzakelijk voor direct werkende regels over activiteiten voor burgers en bedrijven (de 'eindgebruikers'). Voor instructieregels (aan andere overheden) is het niet noodzakelijk om deze 'anders' toepasbaar te maken omdat de doelgroep beperkt is (ambtenaren van overheidsorganisaties die omgevingsdocumenten maken) en deze bovendien (juridische) professionals zijn.

De uitvoering van regelbeheer door verschillende bevoegde gezagen

Het opstellen van omgevingsdocumenten met daarin regels is op zichzelf al een complex proces. Het toepasbaar maken van de regels komt daar bovenop. Voor bevoegd gezagen (anders dan het Rijk) is regelbeheer grotendeels nieuw en vergt het een extra inspanning naast het opstellen van de voor de Omgevingswet noodzakelijke juridische regels. In ieder geval voor de zogenaamde 'topactiviteiten' worden door het Rijk toepasbare regels opgesteld zodat daar bij inwerkingtreding mee doorgewerkt kan worden. Gelijktijdig met het opstellen van regels in omgevingsdocumenten zullen de bijbehorende toepasbare regels gefaseerd tot stand komen via een groeimodel. Daarbij zijn de onderstaande uitgangspunten van belang.

Door bevoegd gezag op te stellen toepasbare regels zijn gericht op:

- Het bepalen van vergunning- en meldingsplichten uit direct werkende regels voor activiteiten van burgers en bedrijven.
- Nieuw op te stellen regels over activiteiten die na inwerkingtreding van de wet nieuw in omgevingsdocumenten worden vastgelegd (dus niet bestemmingsplannen die bij het in werking treden van de wet gebundeld worden tot het ene omgevingsplan en andere oude instrumenten die via het overgangsrecht hun werking behouden onder de Omgevingswet).

Voor het gefaseerde beschikbaar komen van toepasbare regels geldt de volgende prioritering:

1. Algemene Rijksregels voor topactiviteiten. Deze worden bij inwerkingtreding door het Rijk beschikbaar gesteld.

2. Door het Rijk gedecentraliseerde regels over activiteiten die verplicht moeten worden vastgesteld (die voor de Omgevingswet al ontsloten waren via vragenbomen) voor wat betreft de meest voorkomende activiteiten via de Bruidsschat. Deze worden centraal beschikbaar gesteld.
3. Wettelijk verplichte activiteiten waarvoor regels gesteld moeten worden door bevoegd gezagen.
4. Voor bepaalde veel voorkomende regels over activiteiten waar weinig of geen beleidsvrijheid is.
5. Regels voor activiteiten die vallen onder de beleidsvrijheid van bevoegd gezagen en uniek zijn voor bepaalde bevoegd gezagen of gebieden.

Gezien ook het gefaseerd tot stand komen van nieuwe (volwaardige en complete) omgevingsdocumenten en de opgave voor de bevoegd gezagen zal het nog een lange periode duren voordat er via vragenbomen een compleet beeld van de vergunning- en meldingsplichten via een gebruikerstoepassing aan de eindgebruiker is aan te bieden. Tot er specifieke regels zijn hebben gebruikers de regels voor topactiviteiten en daarnaast een generiek aanvraagformulier in ieder geval tot hun beschikking.

Belangrijk element van het DSO is het ondersteunen van bevoegd gezagen in het maken van deze toepasbare regels en de gecombineerde ontsluiting van deze regels (en de toepasbare variant) naar een ieder en naar initiatiefnemers.

Bevoegd gezagen worden in de gelegenheid gesteld hun toepasbare regels aan te leveren aan de registratie toepasbare regels uit eigen systemen. Voorwaarde daarbij is dat de toepasbare regels voldoen aan de Standaard voor Toepasbare Regels (STTR) en dat toepasbare regels gebruik maken van activiteiten die in de omgevingsdocumenten zijn gedefinieerd en via OZON zijn ontsloten.

Regels

Een direct werkende regel bestaat daarbij uit drie onderdelen: de norm (wat wordt geregeld), de aanduiding van het werkingsgebied waarop de regel betrekking heeft en eventueel een of meer (grens)waarden. De aanduiding van het werkingsgebied en de waarden zijn van groot belang in het domein van de fysieke leefomgeving omdat bij het stellen van regels hierin veelvuldig wordt gedifferentieerd. Zowel bij het opstellen van juridische regels in omgevingsdocumenten en de toepasbare regels zijn deze onderdelen van belang omdat ze bepalend zijn vergunning of meldingsplichten voor eindgebruikers op een specifieke locatie of voor een specifieke activiteit.

1.7 Kwaliteit van het DSO

Om het DSO te ontwikkelen zal de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen hoog moeten zijn. Hierbij is van belang dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en van het geheel is geborgd. Belangrijk uitgangspunt is dat gebruikersoriëntatie leidend is in de verdere ontwikkeling (vraagsturing). Deze paragraaf bevat kaders voor het borgen van de kwaliteit van het DSO en voor de vraagsturing.

1.7.1 Borging kwaliteit

Kwaliteitseisen

De benodigde kwaliteit is voor alle onderdelen bekend en de realisatie ervan wordt gemeten en geëvalueerd. De gebruikersbehoeften bepalen, naast de wettelijke kwaliteitseisen, in belangrijke mate wat de vereiste kwaliteit moet zijn.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van internationaal of nationaal erkende normenkaders, waarbij onderscheid gemaakt wordt in kaders voor de beschrijving van gegevens- of informatiekwaliteit en van de kwaliteit van de ICT (gebruikerstoepassingen, koppelvlakken, systemen).

Gegevenskwaliteit

Bij Omgevingswet gerelateerde activiteiten biedt het DSO een grote verbetering door het inzichtelijk maken en delen van beschikbare informatie. Dit is het geval bij het oriënteren op regels en beleid, het eventueel indienen van een vergunningaanvraag en het behandelen daarvan door het bevoegd gezag. Ook bij het opstellen van beleid en regels met betrekking tot deze activiteiten is er veel informatie gewenst.

Om te voldoen aan Beschikbare, Bruikbare en Bestendige informatie zijn goede afspraken over de kwaliteit van bestaande en nieuwe informatie en hergebruik van toetsinstrumenten en rekenmodellen via het DSO nodig. Het digitaal stelsel zal leiden tot verbetering van de kwaliteit van digitale gegevens.

Alleen dan kunnen ze bijvoorbeeld in de plaats treden van nieuw onderzoek en daarmee onderzoekslasten verminderen. De beschikbaarheid van de juiste gegevens draagt ertoe bij dat burgers, bedrijven en bestuurders sneller en beter keuzes en afwegingen kunnen maken, omdat ze beter geïnformeerd zijn. Bovendien zal dan minder vaak onenigheid over gegevens bestaan en zal de waarde van de informatie minder vaak worden betwist voor de rechter of de Raad van State.

Kwaliteit van gebruikerstoepassingen en ondersteunende functionaliteit

De kwaliteit van de functionaliteit die het DSO realiseert (functies voor bijvoorbeeld oriëntatie, indienen) wordt beschreven aan de hand van een aantal eisen. Alleen als deze inzichtelijk zijn, weet de gebruiker in hoeverre dit bijdraagt aan een goede en betrouwbare procesondersteuning. Hierbij worden de verschillende onderdelen beschreven aan de hand van:

- a. Functionele kwaliteit (zoals: mate van procesondersteuning, gebruikswaarde)
- b. Technische kwaliteit (zoals: het technisch platform, schaalbaarheid, flexibiliteit, stabiliteit/betrouwbaarheid, wijze waarop het beheer is ingeregeld, veiligheid?)

Aandachtspunt hierbij is de geboden kwaliteit van het hele stelsel ('de som der delen'). In aanvulling op in de uitvoeringsregelgeving vastgelegde eisen zorgen afspraken in de vorm van Aansluitvoorwaarden, Service Level Agreements of Dienstverleningsafspraken op stelselniveau ervoor dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en die van het samenhangend geheel wordt geborgd.

Inhoudelijke kwaliteit

Naast de meer technische borging van kwaliteit zal er, net als bij de basisregistraties, ook een mogelijkheid komen dat eindgebruikers een melding kunnen doen als ze een vermoeden hebben dat een gegeven *inhoudelijk* onjuist is. Door het kunnen doen van een terugmelding kan een inhoudelijke kwaliteitsborging ontstaan. In tegenstelling tot de basisregistraties zal het doen van een terugmelding niet verplicht zijn.

Als een eindgebruiker een terugmelding doet gaat deze, al dan niet via een leverancier van die informatie naar de bronhouder van de gebruikte gegevens.

Een uitzondering op dit proces wordt gemaakt voor omgevingsdocumenten. Fouten in besluiten kunnen alleen via een besluitvormingsprocedure worden rechtgezet of door een uitspraak van de rechterlijke macht.

1.7.2 Vraagsturing

Essentieel in het stelsel is de vraagsturing. Bij de (door)ontwikkeling van het DSO wordt gebruikersoriëntatie geborgd. Dat kan bijvoorbeeld door een representatieve vertegenwoordiging van de (toekomstige) gebruikersgroepen in het proces te betrekken. Vraagsturing wordt ingericht voor zowel het geheel als voor de afzonderlijke onderdelen en heeft betrekking op zowel gebruikerstoepassingen, de gegevens, informatieproducten en op het stelselknooppunt.

Specifiek voor vraagsturing op de gebruikerstoepassingen zijn de initiatiefnemers en belanghebbenden die geen bevoegd gezag zijn. Geborgd moet worden dat ook zij betrokken zijn bij de ontwikkeling van het DSO. De 'klantvraag' moet hierbij centraal staan. Er is echter een grote diversiteit aan klantvragen (complex en eenvoudig) en in soorten betrokken partijen (burgers, bedrijven, georganiseerd in groeperingen, en professionele organisaties). Een burger heeft andere vragen en behoeften dan een bedrijf. Dienstverlening wordt effectiever als zij is toegesneden op het type initiatiefnemer en het type klantvraag.

Bevoegde gezagen kunnen ook via de stelselinfrastructuur toegang krijgen tot gegevens en functionaliteiten. Hiervoor bestaat verschil in de behoeftes, waardoor vraagsturing noodzakelijk is. Ook softwareleveranciers (specifiek voor een ieder, app-bouwers, maatschappelijke belangenorganisaties, onderzoeksbureaus etc. worden tot de gebruikers in het kader van de vraagsturing gerekend. Zij zijn, in het kader van het open stelsel, afnemer van de gegevens en informatie en ontwikkelen daar nieuwe toepassingen mee.

2. STANDAARDISATIE

De samenwerking in de keten van de Omgevingswet kan niet zonder een optimale uitwisseling van informatie. Het is daarbij van belang om de juiste balans te vinden tussen gebruiksvriendelijkheid en beleidsvrijheid. Het een is nodig om het digitaal stelsel te laten werken, het ander om de doelen van de Omgevingswet te realiseren.

Standaardisatie is noodzakelijk voor het ondersteunen van de ketensamenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij het nemen van besluiten en vooral bij de totstandkoming van omgevingsdocumenten. Het bevordert de rechtszekerheid omdat de inzichtelijkheid van wet- en regelgeving en daarmee de voorspelbaarheid toeneemt. Standaardisatie draagt bij aan het bereiken van minder uitvoeringskosten. Het gaat om afspraken tussen de belanghebbenden over de vorm en structuur waarin de informatie wordt aangeboden. Standaarden kunnen ook raken aan inhoud in de zin van het verplicht gebruiken van bepaalde begrippen.

Standaardisatie vraagt samenwerking tussen partijen om vast te stellen welke mate van standaardisatie wenselijk is, zeker als het raakt aan harmoniseren of uniformeren. Cruciaal is dat een eenmaal gekozen standaard daadwerkelijk wordt geïmplementeerd. Het zijn strenge eisen aan de vorm en structuur waarin de informatie wordt aangeboden die in de uitvoeringsregelgeving worden vastgelegd.

Voor de succesvolle implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn er op veel gebieden standaarden nodig. Deze standaarden zijn onder te verdelen in de volgende hoofdcategorieën:

- Semantische standaarden
- Informatiemodellen
- Processtandaarden
- Technische uitwisselstandaarden
- Standaarddaarden voor meet- en rekenmodellen

Uitgangspunten bij de uitwerking en vaststelling van standaarden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn:

- Standaarden dragen bij aan de Omgevingswet.
- Er is een sense of urgency en awareness.
- Er is bestuurlijke bereidheid tot het maken van gemeenschappelijke afspraken.
- Standaardiseer wat moet, niet wat kan.
- Er is een heldere governance op het proces van standaardisatie.

INSPIRE

Bij het opstellen van de Omgevingswet zijn Europese verplichtingen het uitgangspunt. Ook de INSPIRE-richtlijn is zo'n verplichting. Voor optimale uitvoering van de wettelijke INSPIRE-verplichting is nadrukkelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet van belang.

Het DSO-LV moet ervoor zorgen dat gegevens die binnen het wettelijk kader van het DSO worden aangemerkt⁵ (dit geldt op dit moment voor Ozon) door de stelselverantwoordelijke minister kunnen worden geleverd in het kader van INSPIRE.

Dit betekent dat de onderliggende gegevensmodellen en technologie waar mogelijk rekening moeten houden met INSPIRE-eisen op het gebied van inhoud en ontsluiting.

⁵ Voorbeeld: de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl vervult de INSPIRE-plicht die feitelijk bij de bron, de gemeenten, provincie en rijk ligt voor wat betreft de omgevingsdocumenten. Dit systeem is in Nederland uitgedacht omdat de tweede Kamer aandrong op een efficiënte en sobere wijze van uitvoering.

3. GOVERNANCE EN BEHEER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de besturing van het DSO in de bredere context van het digitaal stelsel van overheidsinformatie. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- a. Het DSO als digitaal stelsel van overheidsinformatie in bredere zin waarin DSO is ingebed, beschreven in par. 4.4. met als uitgangspunt (A1):
Het digitaal stelsel is niet één groot ICT systeem. Het is een geordend, verbonden en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, digitale voorzieningen, gegevens en bronnen, nodig om een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving) onder de Omgevingswet. Het digitaal stelsel staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het e-overheidslandschap en heeft relaties met andere componenten, zoals de onderdelen van de GDI en specifieke toepassingen en processen bij bevoegd gezagen. Het DSO ondersteunt vele informatieketens en
- b. De Landelijke Voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet zelf, het DSO-LV.

Op hoofdlijnen zijn in de omgevingswetgeving afspraken vastgelegd over welke partijen verantwoordelijk zijn voor welke delen van het beheer van het DSO. In de beheerovereenkomst van het DSO zijn nadere afspraken gemaakt over de manier waarop het DSO en daarmee ook het DSO-LV beheerd zal worden. De uitgangspunten die daarbij horen zijn in dit hoofdstuk kort samengevat, voor meer informatie wordt naar de onderliggende documenten verwezen.

Governance van het DSO in de bredere context

Het DSO vraagt om een heldere en effectieve besturing die recht doet aan de geschetste bredere context en meervoudige functionaliteiten. Verschillende componenten voor de ondersteuning van de dienstverlening en de beleidsprocessen bij bevoegd gezagen zijn bij diverse organisaties belegd. Het DSO ondersteunt het werken in informatieketens tussen diverse partijen. De besturing van het stelsel is hierop gericht. Hiervoor is het Interbestuurlijk Bestuurlijk Overleg (BO) Omgevingswet met daaronder een Opdrachtgevend Beraad Beheer (OGB-B) ingericht.

De uitdaging waar alle betrokken partijen voor staan is het bewaken dat het digitaal stelsel een geordend en verbonden geheel van wet- en regelgeving, afspraken en digitale voorzieningen, gegevens en bronnen wordt en blijft. Dit maakt de samenwerking op het terrein van ICT en informatie langdurig en intensief. Ketensamenwerking is niet alleen een kwestie van inhoud, procedures en formele afspraken. Minstens even belangrijk is het werken aan goede (informele) relaties en culturele aspecten van samenwerking. Partijen werken hierbij samen elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden en taken, die in de wetgeving zijn vastgelegd.

De verantwoordelijke minister is stelselverantwoordelijk voor de Omgevingswet en de regelgeving met betrekking tot het DSO. Hetzelfde geldt voor regelgeving in of op grond van de Omgevingswet waarin verplichtingen voor bevoegd gezagen worden vastgelegd om gegevens aan het DSO-LV te leveren. Deze minister heeft de wettelijke taak om de landelijke voorziening te beheren. De minister Deze is daarmee verantwoordelijk dat het interbestuurlijk afgesproken en in de regelgeving vastgelegde niveau van dienstverlening door de landelijke voorziening aan alle gebruikers wordt gerealiseerd. Dit beheer wordt in samenspraak met de bestuurlijke partners vormgegeven in een Bestuurlijk Overleg (BO) met daaronder een Opdrachtgevend Beraad Beheer (OGB-B) en ondersteund door een Strategische Beheer Organisatie (SBO). De uitvoering is in handen van een Tactische Beheer Organisatie die de Operationele Beheer Organisaties aanstuurt waar het feitelijke operationele beheer plaatsvindt.

Bij het beheer moet er ruimte zijn voor inbreng van het perspectief van gebruikers. Het is noodzakelijk dat gebruikerswensen in beeld zijn en problemen op continue basis gemakkelijk worden gesignaleerd en opgelost. Dit geldt voor alle functionaliteiten in het DSO. Met gebruikers wordt hier de gebruiker in brede zin bedoeld bij zowel bevoegde gezagen, de rechterlijke macht alsmede burgers en bedrijven (inclusief softwareleveranciers en stedenbouwkundige bureaus).

De route naar het eindbeeld

Deze Visie beschrijft het gezamenlijk eindbeeld van de digitale ondersteuning middels het DSO. In lijn met eerdere adviezen van het Bureau ICT Toetsing (BIT) wordt de ontwikkeling van het digitaal stelsel gefaseerd (en iteratief) opgepakt. Hierbij wordt gewerkt met een ontwikkel- en beheermethode waarbij iedere stap leidt tot functionerende tussenproducten. Hierbij wordt telkens getoetst op bestuurlijke, organisatorische, technische en financiële haalbaarheid.

De eerste stap is het niveau waarmee de inwerkingtreding van de Omgevingswet kan worden ondersteund zonder teruggang in de dienstverlening. De kern van het basisniveau is gebaseerd op het dienstverleningsniveau van de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO) door deze te vertalen naar een integraal functionerend geheel op basis van de Omgevingswet.

- Na afronding van het basisniveau wordt het DSO stapsgewijs verder doorontwikkeld en uitgebouwd middels een portfolioproces. Waar de doorontwikkeling gericht is op het stapsgewijs verbeteren van bestaande functionaliteit en vooral wordt gevoed door input van gebruikers, is de uitbouw via het interbestuurlijke portfolioproces gericht op het toevoegen van nieuwe componenten

De elementen in het portfolioproces zullen verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten, hierbij zal ook worden bekeken of activiteiten die baten generen of de overheden ontzorgen al bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen worden opgepakt. Op basis van interbestuurlijke besluitvorming wordt vervolgens de realisatie ingepland.

4. BIJLAGEN

4.1 Overzicht gebruikte begrippen

Begrip	Toelichting
Activiteiten	Activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving zoals beschreven in artikel 1.2 van de OW
Afgesproken stijl en taalniveau	B1 en 'Digi'toegankelijk conform de WCAG
Archief	De archieffunctie in een organisatie is het geheel van activiteiten en functionaliteiten dat die organisatie in staat stelt om proces gebonden informatie duurzaam toegankelijk te beheren, zodat deze beschikbaar is voor gebruik binnen en buiten de organisatie, voor zo lang als nodig en door wie daartoe gerechtigd is overeenkomstig het belang van die informatie voor overheid, burgers en bedrijven en zoals vastgelegd in vigerende regels en normen. [PBLQ]
Archivering	Activiteit binnen de archiefvorming waarbij archiefbescheiden op een zodanige wijze in een archief worden opgenomen dat zij in toegankelijke staat verkeren. [ArchiefWiki]
Authenticatie	Authenticatie is het proces waarbij iemand nagaat of een gebruiker, een andere computer of applicatie daadwerkelijk is wie hij beweert te zijn. Bij de authenticatie wordt gecontroleerd of een opgegeven bewijs van identiteit overeenkomt met echtheidskenmerken, bijvoorbeeld een in het systeem geregistreerd bewijs. De authenticiteit van het object moet worden nagegaan. Een digitaal systeem met daarvoor ontworpen toepassingen kan hierbij helpen.
Autorisatie	Autorisatie is het proces waarin een subject (een persoon of een proces) rechten krijgt op het benaderen van een object (een bestand, een systeem). De autorisatie wordt toegekend door de eigenaar van het object.
Beleids- en uitvoeringsketen	Een deel van de beleidscyclus die betrekking heeft op een samenhangend geheel bij meerdere bevoegd gezagen ('de keten')
Beleidscyclus	De beleidscyclus is een conceptueel model dat beschrijft hoe beleid zich in een context van openbaar bestuur ontwikkelt. [TU Delft] Een beleidscyclus bestaat in het algemeen uit de volgende fases: <ol style="list-style-type: none">1. Beleidsvoorbereiding (inventarisatie): samenwerkingsmogelijkheden verkennen en informatie verzamelen om (nieuw) beleid te kunnen vormen.2. Beleidsformulering (visievorming, beleidsvorming en besluitvorming): stellen van prioriteiten en het formuleren van de doelstellingen voor beleid.

Begrip	Toelichting
	<p>3. Beleidsuitvoering (uitvoering): rolverdeling, opstellen van uitvoeringsprogramma en monitoren van gekozen interventies.</p> <p>4. Beleidsevaluatie (benchmarking): tussentijds bijsturen en een volgende beleidscyclus voorbereiden.</p> <p>[Leidraad gemeentelijke beleidscyclus - aangepast]</p>
Besluit	Een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.
Bevoegd gezag	<p>Het bestuursorgaan dat bevoegd is om besluiten te nemen.</p> <p>In het kader van de Omgevingswet zijn het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen bevoegd gezag.</p>
Bronhouder	<p>De bronhouder is de gegevensleverancier. De bronhouder is verantwoordelijk voor het beheer en het ter beschikking stellen van de juiste en actuele gegevens. De bronhouder is verantwoordelijk voor het voldoen van de gegevens aan de gedefinieerde kwaliteitseisen en doet onderzoek bij terugmeldingen van gereede twijfel aan de juistheid van gegevens.</p> <p>[GEMMA – Aangepast]</p>
Applicatiecomponent	<p>Een modulair, onderhoudbaar en vervangbaar onderdeel van het DSO. Het is een zelfstandig opererende component die acties uitvoert en data verwerkt en die wordt ontsloten via de gebruikerstoepassing.</p> <p>Bron: TOGAF, Archimate.</p>
Concept besluit	Een besluit dat nog bij Bevoegd Gezag in voorbereiding is.
Dienst	<p>Een afgebakende prestatie van een persoon of organisatie (de dienstverlener), die voorziet in een behoefte van haar omgeving (de afnemers).</p> <p>[NORA]</p>
Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	<p>Digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in artikel 20.20 van de Omgevingswet. In het digitaal stelsel worden omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 of andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen dan wel via een overeenkomst vastgestelde gegevens of gegevensverzamelingen opgenomen.</p> <p>Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend en verbonden geheel van afspraken, voorzieningen, gegevensverzamelingen en bronnen die nodig zijn om aan een ieder, initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag de gegevens beschikbaar te stellen die zij willen of moeten hebben voor de processen van de Omgevingswet.</p>
Digitaal Stelsel Omgevingswet – Landelijke Voorziening (DSO-LV)	Centraal beheerde onderdelen en functies (landelijke voorziening) van het DSO.

Begrip	Toelichting
Digitalisering Omgevingswet	Het werken met en opzetten van digitale systemen voor de uitvoering van de Omgevingswet
Dossier	Samenhangende set gegevens en informatie voor een specifiek doel
Duurzaam toegankelijk	Vindbaar en bruikbaar voor degenen die er recht op hebben, vanaf het moment van ontstaan en voor zolang als noodzakelijk. [Nationaal Archief]
Dynamisch	Dynamisch heeft betrekking op gegevens over de fysieke leefomgeving. Het begrip zelf betekent dat dergelijke gegevens steeds meer actueel worden bijgehouden en beschikbaar zijn, o.a. in 3D-modellen.
Eén loket	Het in één loket beschikbaar stellen van alle gebruikerstoepassingen waarmee gebruikers inclusief bevoegde gezagen toegang hebben tot omgevingsdocumenten, gegevens over de (kwaliteit van) de fysieke leefomgeving gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen.
E-overheids-bouwsteen	Voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de e-overheid. Voorbeelden zijn DigiD en Berichtenbox voor bedrijven. Zie voor een overzicht http://www.noraonline.nl/wiki/Bouwstenen_en_gebruikte_standaarden
Functie	Beschrijving van het interne gedrag van een applicatiecomponent. De beschrijving is op functioneel niveau en onafhankelijk van de wijze van implementatie. Bron: TOGAF, Archimate
Functionaliteit	De capaciteit van een systeem om zekere gewenste taken met voldoende kwaliteit te vervullen [Wiktionary]
Fysieke leefomgeving	Zoals bedoeld in artikel 1.2 lid 2 van de Omgevingswet
Gebruikersperspectief	Ervaringen en behoeften van burgers en bedrijven vormen steeds vaker het uitgangspunt voor het vaststellen en verbeteren van beleid en dienstverleningsprocessen.
Gebruikerstoepassingen	Onderdeel van het DSO-LV dat direct voor gebruikers toegankelijk is: bijvoorbeeld Oriënteren (onderzoeken), Indienen, Voorbereiden van besluiten (samenwerken).
Gegevens	Weergave van een feit, begrip of aanwijzing, geschikt voor overdracht, interpretatie of verwerking door een persoon of apparaat [NORA]
Gegevens presenteren	Het op het scherm, binnen een gebruikerstoepassing, tonen van gegevens in een specifieke context
Gegevens uitwisselen	Het delen van gegevens al dan niet van machine naar machine
Gegevenscatalogus	Catalogus waarin de gegevensdefinities, hun onderlinge relaties en de relatie met andere gegevensverzamelingen en definities worden beschreven

Begrip	Toelichting
	[GEMMA – afgeleid]
Gegevensverzameling	Bij AMvB aangewezen collectie van gegevens, anders dan een omgevingsdocument of informatieproduct
Gegevensvoorzieningen	Centrale ontvang en opslag functie in het DSO
Generieke gegevensverzameling	Een set gegevens die voor generiek hergebruik geschikt zijn zowel binnen als buiten het DSO. Bijvoorbeeld populatie- of weggegevens
Identificatie	<p>Identificatie is het kenbaar maken van de identiteit van een subject (een gebruiker, gegeven of een proces) in de informatietechnologie. De identiteit wordt gebruikt om de toegang van het subject tot een object te beheersen (autorisatie). Een object is bijvoorbeeld een computerbestand of een regel in een database.</p> <p>Identificatie kan op verschillende manieren plaatsvinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ in een inlogscherf invoeren van een gebruikersnaam, userid, DigiD, Idensys ▪ gebruik van een vingerafdruk of een ander biometrisch kenmerk ▪ gebruik van een token (een smartcard of een ander apparaatje, zoals een usb stick).
Informatie	Gegevens waaraan vanuit een bepaalde context betekenis wordt toegekend
Informatie op maat	Het verstrekken van precies de van toepassing zijnde informatie op het juiste moment aan de gebruiker
Informatiegebied DSO	Omgevingsdocumenten en andere gegevens of gegevensverzamelingen ten behoeve van de kerninstrumenten op grond van de Omgevingswet die in een AMvB zijn aangewezen of waarvoor een specifieke overeenkomst is gesloten
Leverancier van omgevingsinformatie	<p>Organisatie die in het kader van de Omgevingswet informatie beschikbaar stelt aan gebruikers en hiervoor afspraken maakt voor het verstrekken daarvan via het DSO-LV of via een AMvB hiertoe is aangewezen.</p> <p>Hiervoor gebruikt de verstrekker gegevens of gegevensverzamelingen die door bronhouders worden aangeleverd én eventueel van generieke gegevensverzamelingen en informatie van andere verstrekkers die via het DSO worden aangeboden.</p>
Informatieketen	<p>Een structureel samenwerkingspatroon van een groot aantal onafhankelijke organisaties en professionals gericht op een maatschappelijk of een commercieel product waarbij een aantal opeenvolgende activiteiten worden uitgevoerd die toegevoegde waarde leveren aan de totstandkoming van het product.</p> <p>Gebaseerd op: (Ont)keten, samenwerking in ketens, John Goedee en Arnoud Entken, 2013.</p>
(digitale) informatie over de fysieke leefomgeving	Digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de afgesproken kwaliteitseisen en standaarden en meerwaarde heeft voor de processen die via het DSO-LV verlopen.

Begrip	Toelichting
	<p>Informatie kan bijvoorbeeld zijn een verzameling van gevalideerde gegevens die zijn bewerkt (bijv. door structurering), verrijkte gegevens (bijv. verrijking met data uit eigen of andere bronnen) of een toetsingsinstrument bedoeld om regels over de fysieke leefomgeving meetbaar te maken. Alle informatie moeten voldoen aan de aansluitvoorwaarden van het DSO-LV.</p> <p>Indien informatie volgt uit een bewerking van onderliggende gegevens of andere informatie dan worden de (verwijzing naar de) onderliggende gegevens of andere informatie en de bewerking ook beschikbaar gesteld.</p>
Informatiesysteem	<p>Een samenhangend geheel van gegevensverzamelingen en de daarbij behorende personen, procedures, processen en programmatuur alsmede de voor het informatiesysteem getroffen voorzieningen voor opslag, verwerking en communicatie.</p> <p>[NORA]</p>
Informatievoorziening	<p>Een informatiesysteem dat een standaardoplossing biedt die van algemeen nut is. Het is een onderdeel van de digitale informatie-infrastructuur. Een voorziening is een systeem, maar niet elk systeem is een voorziening.</p>
Ingediende omgevingsvergunning aanvragen en meldingen	<p>Tijdelijke vastlegging van ingediende verzoeken totdat deze in behandeling zijn genomen door het Bevoegd Gezag of de daardoor aangewezen behandelende organisatie.</p>
Instrument	<p>Bevoegdheid (tot het nemen van een besluit door een bevoegd gezag) met een grondslag in de Omgevingswet</p>
Inwerking getreden besluit	<p>Een besluit dat feitelijk van kracht is geworden</p>
Kerninstrumenten	<p>De omgevingsvisie, het programma, decentrale regelgeving (het omgevingsplan, de waterschapsverordening en de omgevingsverordening), algemene rijksregels, de omgevingsvergunning en het projectbesluit</p>
Knooppunt	<p>Een voorziening of organisatie die het afnemers makkelijk maakt aan te sluiten op beschikbare gegevensbronnen</p> <p>[NORA]</p>
Koppelvlakken	<p>Een koppelvlak is een interface die volgens een bepaalde standaard de uitwisseling van gegevens tussen informatiesystemen verzorgt.</p> <p>[Logius]</p>
Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB)	<p>Onderdelen en functies in het DSO die ervoor zorgen voor het met digitale middelen ondersteunen van het proces van kennis nemen (via bekendmaken en beschikbaarstelling en gebruiksvriendelijk ontsluiten) van besluiten en regelingen in het kader van de Omgevingswet als bedoeld in artikel 16.2 De Minister draagt zorg voor het beheer van een landelijke voorziening voor het elektronisch kennis kunnen nemen van besluiten en regelingen in het kader van de Omgevingswet.</p>
Locatie	<p>De ligging van een object of verschijnsel ten opzichte van het aardoppervlak, weergegeven middels een afgesproken meetkundige referentie (meestal xy- (en soms z-) coördinaten).</p> <p>Bron: Petra</p>

Begrip	Toelichting
	De term «locatie» is een ruimtelijk begrip dat een onderdeel van de fysieke leefomgeving aanduidt. Dat begrip omvat een punt, een perceel, een plaats, een gebied, een bouwwerk of ander object. Een locatie kan in omvang heel verschillend zijn, van een enkel punt, een lange strook (infrastructuur) tot een groot gebied. De locatie wordt begrensd door middel van een geometrische plaatsbepaling. Dat biedt de mogelijkheid om een locatie driedimensionaal te begrenzen. Locaties kunnen dus naast, maar ook boven elkaar liggen.
Omgevingsdocumenten	In artikel 16.2 van de Omgevingswet aangemerkte instrumenten (alsmede de daarbij behorende toelichting of onderbouwing) te weten: Omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen, waterschapsverordeningen, omgevingsverordeningen en projectbesluiten of bij Algemene Maatregel van Bestuur (Omgevingsbesluit) aangewezen andere besluiten of andere rechtsfiguren. De besluiten voldoen aan de generieke STOP standaard en daarnaast aan het toepassingsprofiel (TP) behorende bij het specifieke instrument.
Onderzoekshulp	Gebruikersfunctionaliteit binnen het DSO-LV waarmee de onderzoekslast voor de gebruiker zoveel mogelijk beperkt wordt door het aanbieden van (reken-)modellen of rapporten op maat.
Ontwerp besluit	Een ontwerp van een besluit als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb
Open	Vrij beschikbaar voor hergebruik door een ieder
OZON	Gegevensvoorziening voor omgevingsdocumenten als onderdeel van het DSO-LV. De afkorting staat voor O3: Objectgeoriënteerde Ontsluiting Omgevingsdocumenten
Regelbeheer	Regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving zijn opgenomen in besluiten in het kader van de Omgevingswet. Via gebruikerstoepassingen in het DSO-LV kan een ieder kennis nemen van deze regels in omgevingsdocumenten. Om deze regels 'op maat' te presenteren kan gebruik worden gemaakt van vragenbomen om te bepalen of er een vergunning of meldingsplicht is voor een activiteit. Om dit mogelijk te maken moeten de juridische regels vertaald worden naar toepasbare regels, bijvoorbeeld in de vorm van vragenbomen <i>Het maken van toepasbare regels heet regelbeheer.</i> Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk en bruikbaar maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers.
Register	Een voortdurend bijgehouden bestand van bescheiden of afschriften van bescheiden over personen of zaken. Een register bevat documenten (complete informatieobjecten). In een register kun je aan de hand van informatieobjecten de registratie controleren.
Registratie	Een voortdurend bijgehouden bestand van gegevens over personen of zaken. De gegevens zijn afgeleid uit bescheiden zoals opgenomen in een register.

Begrip	Toelichting
	Een registratie bevat (een deel van de) gegevens uit documenten
Robuust	Dusdanig gebouwd dat de kwaliteit is gegarandeerd en dat deze ongevoelig is voor kleine veranderingen en voorspelbaar reageert op grote veranderingen
Samenwerken aan besluiten	Gebruikerstoepassing binnen het DSO waarmee bevoegde gezagen samen kunnen werken aan het voorbereiden van besluiten.
Samenwerken aan behandelen	Gebruikerstoepassing binnen het DSO-LV waarmee het bevoegd gezag samen met haar adviseurs kan samen werken aan de behandeling van ingediende verzoeken
Samenwerken aan initiatieven	Gebruikerstoepassing binnen het DSO-LV waarmee een initiatiefnemer kan samen werken met haar adviseurs of een overheid in voorbereiding op een formeel verzoek
Samenwerkingsruimte	Functionaliteit binnen het DSO-LV waarin partijen informatie en gegevens met elkaar kunnen delen
Semantische standaardisatie	Standaardisatie van de betekenis van woorden en woordgroepen [NORA – aangepast]
Stelselcatalogus	Catalogus waarin de meta-informatie van informatiemodellen, begrippen, gegevensverzamelingen en producten en diensten van het DSO dusdanig zijn beschreven dat deze herbruikbaar zijn.
Stelselinfrastructuur	Stelselcatalogus en stelselknooppunt
Stelselknooppunt	Centrale functionaliteiten om gegevens te ontvangen en verstrekken in en buiten het DSO
RegistratieToepasbare regels	Een gegevensvoorziening in het DSO-LV met de kenmerken van een registratie binnen de landelijke voorziening Omgevingsloket. Het tonen van toepasbare regels (vragenbomen) aan de gebruikers is een gebruikerstoepassing in het Omgevingsloket. Regelbeheer is geen gebruikerstoepassing, het 'vertalen' van regels in begrijpelijker vragenbomen is een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en kan op vele manieren, het resultaat moet, als het voldoet aan de standaard STTR, opgenomen worden in de gegevensvoorziening om in de gebruikerstoepassing getoond te kunnen worden.
Toetsingsinstrument	Toetsingsinstrumenten hebben betrekking op de inhoudelijke waarden voor geluid, lucht, natuur etc. Regelgeving bevat vaak voorwaarden in de zin van als waarde X is hoger is dan Y dan moet u voldoen aan Z. Toetsingsinstrumenten zijn bedoeld om dit soort regels in de praktijk te ondersteunen. In de meest eenvoudige vorm door de gebruiker te helpen om waarde X op de voorgeschreven manier te berekenen (uw initiatief leidt tot 1dB meer geluidsbelasting). In meer uitgebreide implementaties worden inhoud en regelgeving (het toetsingskader) door een informatiehuis gekoppeld. Op basis van de invoer van de gebruiker (opgegeven via het 'loket' en eventueel m.b.v. een vragenboom verzameld), de kenmerken van de locatie en de geldende regels wordt niet alleen waarde X berekend, maar wordt ook uitgesproken wat deze waarde

Begrip	Toelichting
	<p>voor consequenties heeft (uw initiatief voegt 1db aan geluidsbelasting toe en dat is niet betekenisvol).</p> <p>Deze uitgebreide toets is natuurlijk alleen mogelijk bij landelijk geldende, tamelijk eenvoudige en goed gestructureerde regels die locatie specifiek zijn gemaakt en die geen open normen bevatten. In deze gevallen voegt een toets van het bevoegde gezag niets toe. Dit bespaart zowel de aanvrager als het bevoegde gezag veel administratieve lasten. Of er veel van deze geavanceerde toetsinstrumenten door de informatiehuizen worden ontwikkeld, hangt af van hoe in de praktijk de lokale beleidsvrijheid wordt ingevuld. Als bevoegde gezagen praktisch zijn en voor simpele gevallen gebruik maken van modellen, dan is het ontwikkelen rendabel. Als bevoegde gezagen het echter allemaal anders willen doen, dan is het niet lonend.</p>
Uitvoering Omgevingswet	Het werken met/binnen de kaders en mogelijkheden van Omgevingswet
Verstrekker	Organisatie die de gegevens van een bronhouder daadwerkelijk verstrekt aan de afnemers. Deze is niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens; dit is de bronhouder.
Vraagsturing	Het proces waarbij gebruikers de wensen voor gegevens, een informatieproducten of functionaliteit in het DSO-LV steeds nadrukkelijker en met betere kennis en informatie kan articuleren en vormgeven, met de verwachting dat de keten daarin in toenemende mate snel, flexibel, adequaat en als eenheid in informatieverschaffing en product- en dienstvorming zal voorzien
Vragenboom	<p>Vragenbomen zijn een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat de gebruiker al tijdens het oriënteren in een gebruikersdialoog tot een uitspaak te komen (bijvoorbeeld wel of geen vergunning of melding nodig) of om aan de indiening- of aanvraagvereisten te voldoen. Dit gebeurt door de structuur van de regelgeving te vertalen in vragen die voor niet- juristen beter begrijpelijk zijn.</p> <p>De complexiteit van de regelgeving en de complexiteit van de vragenboom hebben een directe relatie met elkaar.</p>

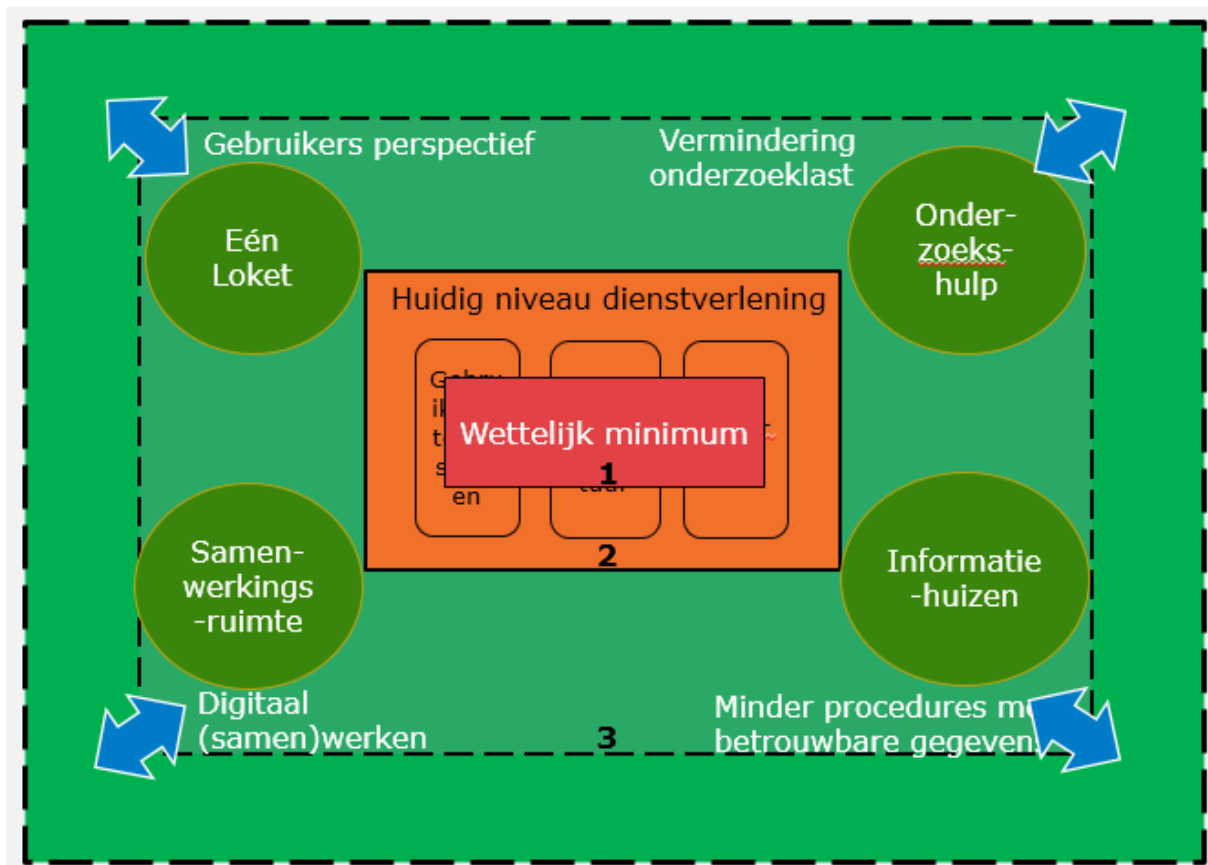
4.2 Wat staat er over het Digitaal Stelsel Omgevingswet in het Bestuursakkoord?

Op 1 juli 2015 is een akkoord getekend waarin het Rijk, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken hebben gemaakt over de implementatie van de Omgevingswet. Daarin staat de volgende ambitie:

Partijen delen de ambitie om in 2024 alle relevante beschikbare informatie, zowel over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving als de gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een helder samenhangend digitaal stelsel.

In de bijlage bij het bestuursakkoord zijn drie scenario's opgenomen waarlangs de ontwikkeling van de digitalisering wordt beschreven.

Onderstaand plaatje is de visuele weergave van deze drie scenario's zoals geschetst in het Bestuursakkoord.

De drie scenario's genoemd in het Bestuursakkoord:

- Scenario 1 *Het wettelijk minimum*: is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is;
- Scenario 2 *Het wettelijk minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau*: Als stap op weg hiernaartoe *committeren partijen* zich aan de doelstelling om bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet, (2018) digitaal met de Omgevingswet te werken, waarbij het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd blijft en de eerste winst met het digitaal stelsel wordt bereikt. Om dit dienstverleningsniveau te handhaven onder de nieuwe Omgevingswet is het noodzakelijk om de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO3) geïntegreerd te laten functioneren als één loket.
- Scenario 3 *Toewerken naar baten en ontzorging Omgevingswet*: In het derde scenario wordt naast het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau op basis van businesscases bekeken of er voor 2018 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet aanvullende activiteiten kunnen worden opgepakt die baten genereren of de overheden ontzorgen. Een aantal onderwerpen wordt verder onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten.

Naast concrete afspraken om dit voor elkaar te krijgen is het ook van belang om aan het begin van deze aanpassingen uitgangspunten over 'standaarden', digitaal zaakgericht werken en de informatiehuizen vast te leggen.